

Datum
2019-06-12

Diarienummer
KS-2019/1209

Handläggare
Victor Mazilu
Victor.Mazilu@huddinge.se

Trygghets- och delaktighetsberedningen

Huddinge kommuns arkitekturstrategi – svar på remiss

Förslag till beslut

Trygghets- och delaktighetsberedningens förslag till beslut

Trygghets- och delaktighetsberedningen beslutar att anta förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat den 20 juni 2019, som sitt remissvar på Huddinge kommuns arkitekturstrategi

Sammanfattning

Trygghets- och delaktighetsberedningen har erhållit förslag till Huddinge kommuns arkitekturstrategi på remiss.

Förslaget utgör en ny och betydelsefull arkitekturstrategi med anledning av behovet för ökad kunskap om arkitekturens roll och värde, för att göra den tillgänglig och användbar för såväl allmänhet som besökare och näringsliv i tider när kommunen befinner sig i en intensiv utvecklingsfas med betydelse för kommunens framtida karaktär och utformning.

Kommunernas roll och ansvar i arbetet med trygghet och säkerhet i samhällsbyggnadsprocessen betonas i det nationella brottsförebyggande programmet, Tillsammans mot brott¹, Bo Tryggt 05, en handbok för brottsförebyggande och trygghetsskapande i bostäder och bostadsområden men även i Huddinge kommuns program för trygghet och säkerhet 2018–2022.

Förvaltningens övergripande synpunkt är att kopplingen mellan brottsförebyggande genom arkitektonisk design och framtida arkitektur behöver konkretiseras på ett enhetligt och systematiskt sätt i kommunens kommande arkitekturstrategi.

Förvaltningen anser att arkitekturstrategins samtliga riktlinjer bör kompletteras med särskilda rubriker för trygghet och säkerhet med tillhörande grundprinciper baserade på Trygghetsmodell Bo Tryggt 2030. Syftet med detta är konkretisera kopplingen mellan arkitekturstrategins olika steg och tillhörande riktlinjer samt konceptet brottsförebyggande genom arkitektonisk design och därmed främja

tryggheten och säkerheten i kommande samhällsplanering och samhällsbyggnadsprocesser.

Utöver detta bedömer förvaltningen att flera perspektiv som handlar om social hållbarhet är frånvarande och hade önskat att dessa delar varit en självklar integrerad del av strategin redan från början.

Beskrivning av ärendet

Trygghets- och delaktighetsberedningen har erhållit förslag till Huddinge kommuns arkitekturstrategi på remiss.

Förslaget utgör en ny och betydelsefull arkitekturstrategi med anledning av behovet för ökad kunskap om arkitekturens roll och värde för att göra den tillgänglig och användbar för såväl allmänhet.

I förslag till arkitekturstrategi identifieras fyra steg som nödvändiga för enskilda stadsutvecklingsprojekt och som tillsammans ska leda till en attraktiv och levande bebyggelse. I sin tur mynnar stegen ut i diverse riktlinjer och tillhörande grundprinciper.

Förvaltningens synpunkter

Brottsförebyggande genom arkitektonisk design

Förvaltningen vill framhålla att det är viktigt att kopplingen mellan brottsförebyggande genom arkitektonisk design och framtida arkitektur konkretiseras på ett enhetligt och systematiskt sätt i Huddinges arkitekturstrategi. Trygghets- och säkerhetssektionen inom kommunstyrelsens förvaltning kan bistå i detta arbete.

Situationell brottsprevention handlar om att förhindra eller försvåra brottslighet genom förändringar av befintliga eller kommande platser och situationer där brott kan komma att begås. En inriktning inom situationell brottsprevention omfattar den fysiska miljöns utformning och syftar till att förebygga brott och öka den upplevda tryggheten. Inriktningen kallas för brottsförebyggande genom arkitektonisk design eller CPTED.² Detta bygger precis som övrig situationell brottsprevention på premissen att platser och situationer kan påverka personers benägenhet att begå brott. Genom att inkludera CPTED i kommunala styrdokument och samtliga byggfaser kan man försvåra för potentiella gärningspersoner och på så sätt förebygga eller försvåra brottslighet.³ Exempelvis kan bostadsområden eller parker utformas så att placering av belysning och planering av gångstråk bidrar till ökad trygghet och minskad risk för brott utifrån evidensbaserade metoder och brottsstatistik. På så sätt utgör den fysiska utformningen en viktig del i den kommunala situationella brottspreventionen.

Kommunerna har planmonopol, vilket innebär ett ansvar för planering, utformning och utveckling av den fysiska miljön. Kommunernas roll och ansvar i

---

² En direkt översättning av det engelska begreppet Crime Prevention through Environmental Design (CPTED)

³ <https://www.bra.se/forebygga-brott/forebyggande-metoder/situationell-prevention.html>

arbetet med trygghet och säkerhet i samhällsbyggnadsprocessen betonas i det nationella brottsförebyggande program, Tillsammans mot brott⁴ men även i Bo Tryggt 05, en handbok för brottsförebyggande och trygghetsskapande i bostäder och bostadsområden som utarbetats av Polismyndigheten. För närvarande pågår en översyn av Bo Tryggt 05 som stiftelsen Tryggare Sverige har fått i uppdrag att ta fram under namnet Trygghetsmodell Bo Tryggt 2030. Huddinge kommun deltar i detta arbete. Översynen utgår från CPTED och ska under 2019 mynna ut i reviderade riktlinjer inom områdena gestaltning, mix av funktioner, mix av människor, tydlighet, social kontroll, belysning, skalskydd, förvaltning och information. Trygghets- och säkerhetssektionen kan dela med sig av kommande utkast till Trygghetsmodell Bo Tryggt 2030.

Utöver Trygghetsmodell Bo Tryggt 2030 och det nationella brottsförebyggande programmet behandlas frågornas strategiska betydelse i kommunens Program för trygghet och säkerhet 2018–2022 samt PLEXMAN med betoning på integrering av trygghets- och säkerhetsaspekter i samhällsbyggnadsprocessens alla skeden samt särskilda trygghets- och säkerhetsutredningar inom enskilda samhällsbyggnadsprojekt. Med hänvisning till ovanstående anser förvaltningen att kopplingen mellan brottsförebyggande genom arkitektonisk design och framtida arkitektur behöver konkretiseras på ett enhetligt och systematiskt sätt i Huddinges arkitekturstrategi.

Med hänvisning till ovanstående föreslås att arkitekturstrategin samtliga riktlinjer bör kompletteras med särskilda rubriker för trygghet och säkerhet och tillhörande grundprinciper baserade på Trygghetsmodell Bo Tryggt 2030.

Övriga aspekter inom social hållbarhet

Förvaltningen bedömer att flera perspektiv som handlar om social hållbarhet är frånvarande. Förvaltningen vill lyfta principen om universell utformning som definieras i FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som handlar om att allt nytt som skapas ska göras tillgängligt för alla och att göra rätt från början. Viktigt att lyfta är att en tillgänglig miljö är en miljö bra för alla oavsett funktionsförmåga och att det handlar om rätten till jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Vad gäller folkhälsoperspektivet är det viktigt att hantera kopplingar mellan vår miljö, både natur- och kulturmiljöer, och den byggda miljön. Att dessa delar kan, bidra med viktiga pusselbitar för att främja människors hälsa genom att ge möjlighet till fysisk aktivitet, friluftsliv, rekreation, stimulans, välbefinnande och avkoppling. Detta hade kunnat tas upp i strategin.

Feministisk stadsplanering handlar bland annat om frihet till och delaktighet i det offentliga rummet oavsett kön och ålder. Förvaltningen hade gärna sett att delar av Huddinges egen Handbok för trygga stadsmiljöer med dess metoder och verktyg för att arbeta med trygghet i gestaltning och projektering av stadsrum tydligare hade kunnat varit del av strategin för att säkra en jämställd utveckling av

---

⁴ Ds 2016/17:126, s. 21.

vår bebyggelse. I handboken anges till exempel att stereotypa föreställningar utifrån kön utgör hinder för jämställdhet och trygghet. Platser och miljöers utformning och vad som prioriteras i stadsrummet kan ha stor betydelse för hur föreställningar utifrån kön skapas och reproduceras. Platser kan uppfattas olika beroende på vem man är och kan därmed påverka de människor som finns och rör sig på platsen på olika sätt.

Förvaltningen hade önskat att ovan delar varit en självklar integrerad del av strategin redan från början. Förslag på några konkreta ändringar i remitterad strategi strukturerade utifrån befintlig rubriksättning:

Inledning

I stycket om Alla vinner på god gestaltning bör förutom attraktiv bygghemiljö också jämlik och jämställd bygghemiljö läggas till.

4. Att skapa nytt

Jämlikhet och jämställdhet bör vara begrepp/byggstenar som lyfts som särskilt viktiga att hantera för att skapa attraktiva och levande stadsmiljöer. I avsnittet bör till exempel en beskrivning av universell utformning kopplat till arkitektur finnas med samt hur bebyggelsen bör vara utformad för att bidra till jämlikhet och jämställdhet. Detta till exempel för avsnitt 4.5, Stadsrum och mötesplatser.

I avsnitt 4.8 om dialog och integration vill förvaltningen lyfta vikten av jämlik och jämställd delaktighet och inflytande.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget innebär inga juridiska eller ekonomiska konsekvenser.

Toralf Nilsson
Kanslidirektör

Frida Ryberg
Säkerhetschef

Victor Mazilu
Säkerhetssamordnare

Bilaga

Bilaga 1. Huddinge kommuns arkitektursstrategi

Beslutet delges

Plansektionen, samhällsbyggnadsavdelningen, kommunstyrelsens förvaltning